

Ευρωπαϊκό
Πανεπιστήμιο Κύπρου
LAUREATE INTERNATIONAL UNIVERSITIES

ΜΑΘΗΜΑ:EDG 613
Διδάσκων Κουτούζης Μανώλης
2012-2013

ΛΕΜΟΝΙΑ ΜΠΟΥΤΣΚΟΥ

F 20122594

ΘΕΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ
ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ ΕΝΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ. ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ
ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ Β/ΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΚΑΙ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η έννοια της σχολικής κουλτούρας αποτελεί ένα σημαντικό και ενδιαφέρον πεδίο επιστημονικής έρευνας εξαιτίας της σπουδαιότητάς της στην αποτελεσματική λειτουργία των σχολικών οργανισμών και στη διαδικασία αλλαγής.

Η κουλτούρα «αποτελείται από βασικές παραδοχές, αξίες και πιστεύω τα οποία γίνονται αποδεκτά και μεταδίδονται στα καινούρια μέλη του οργανισμού.

Συγκεκριμένα, δίνει μία ταυτότητα στο σχολικό οργανισμό, αυξάνει την αφοσίωση των εκπαιδευτικών και όλων όσων εργάζονται σε αυτόν, συμβάλλει στη δημιουργία τρόπων συμπεριφοράς και τέλος αυξάνει τη σταθερότητα στο σύστημα του σχολείου.

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΟΡΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΟΡΟΥ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ

- Οι πεποιθήσεις και οι αξίες οι οποίες ενεργοποιούνται, διαμορφώνουν την κουλτούρα του σχολείου και αποτελούν θεμέλιο για την διαδικασία βελτίωσης του εκπαιδευτικού οργανισμού.
- Η κουλτούρα ορίζεται ως «ένα σύστημα κοινών αντιλήψεων που ξεχωρίζει τον ένα οργανισμό από τον άλλο».
- Επίσης η κουλτούρα ορίζεται ως η ταυτότητα του σχολικού οργανισμού, καθώς και κοινοί προσανατολισμοί του σχολείου που συμβάλλουν στην ενότητά του, όπως είναι οι παραδόσεις, οι κανόνες συμπεριφοράς, οι αξίες και κυρίως το όραμα της σχολικής μονάδας.
- Η σχολική κουλτούρα επί της ουσίας αντανακλά τις πεποιθήσεις, τις αξίες και τα πιστεύω των ατόμων που εργάζονται στο πλαίσιο του σχολείου.

ΕΠΙΠΕΔΑ & ΤΥΠΟΙ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ

- Μπορούν να διακριθούν 3 επίπεδα της σχολικής κουλτούρας,
 - οι άγραφοι και οι ανεπίσημοι κανόνες,
 - οι αξίες και οι πεποιθήσεις και
 - οι αντιλήψεις σχετικά με το τι είναι αλήθεια
- Κιούση και Κοντάκος
 - Η κουλτούρα της κεντρικής εξουσίας
 - Η κουλτούρα των ρόλων
 - Η κουλτούρα του καθήκοντος/ της αποστολής
- Η σχολική κουλτούρα διακρίνει τους σχολικούς οργανισμούς σε 'εξελισσόμενους' και 'μη εξελισσόμενους'
- Θεριανός:
 - 3 τύποι κουλτούρας: ο ατομισμός, η τεχνητή συναδελφικότητα και η γνήσια συνεργασία.

ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ

Ο διευθυντής είναι εκείνος που κατανοεί την υπάρχουσα σχολική κουλτούρα, επικεντρώνεται στη διατήρηση της σταθερότητας στη σχολική μονάδα προωθώντας ταυτόχρονα και τις απαραίτητες αλλαγές.

Αποτελεί πρότυπο για την προαγωγή της κουλτούρας και τέλος εκφράζει την προσωπική του ικανοποίηση για τις επιτυχίες της σχολικής μονάδας.

ο διευθυντής του σχολείου διαδραματίζει σημαντικό ρόλο «στη δημιουργία αναστοχαστικής πρακτικής για τη διδασκαλία και στη διαμόρφωση ενός συνεργατικού κλίματος στο σχολείο.

ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΗ

Η σχολική
κουλτούρα
σχετίζεται
άμεσα τη
διαδικασία
βελτίωσης του
σχολείου

Η διαδικασία
αλλαγής της
κουλτούρας του
σχολείου
αποτελείται
από πέντε
στάδια

Προσδιορίζεται
ποια είναι η
προτεραιότητα
της σχολικής
μονάδας και
έπειτα ορίζεται
η στρατηγική
που επιλέγεται

Ακολουθεί η
περίοδος
αποσταθεροποί
ησης.

Το τελευταίο
στάδιο είναι η
αλλαγή που
επιτυγχάνεται
στην
κουλτούρα.

ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ, ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ -ΜΑΘΗΣΗ

- Ο ρόλος της σχολικής κουλτούρας στη διαχείριση της τάξης και της διδασκαλίας-μάθησης σχετίζεται με τις 3 μορφές κουλτούρας:
 - Κατά το μοντέλο του ατομισμού ο εκπαιδευτικός δεν επικοινωνεί με τους συναδέλφους του.
 - Κατά το μοντέλο της κουλτούρας της τεχνητής συνεργασίας, οι εκπαιδευτικοί αναγκάζονται να συνεργαστούν.
 - Κατά το μοντέλο της γνήσιας συνεργασίας, η αλλιώς συνεργατικής κουλτούρας, η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών σχετικά με ζητήματα διαχείρισης της τάξης και διδασκαλίας-μάθησης ξεπερνά την ανταλλαγή πληροφοριών και απόψεων.

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ

Ένας κύριος παράγοντας που συμβάλλει στη διαμόρφωση της κουλτούρας σε μία σχολική μονάδα είναι η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού .

Η εξωτερική διάσταση της κουλτούρας σχετίζεται με την υποδομή της σχολικής μονάδας.

Η εσωτερική σχετίζεται με το διευθυντή του σχολείου και τη δημιουργία των ανθρωπίνων σχέσεων .

Η διαμόρφωση της κατάλληλης κουλτούρας στο σχολικό περιβάλλον συμβάλλει στην αποτελεσματικότητα και παραγωγικότητα του σχολείου, στη διαμόρφωση και βελτίωση του πνεύματος συνεργασίας, συναδελφικότητας, ενεργητικότητας, στην αφοσίωση των εκπαιδευτικών στο έργο τους.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Ποια είναι η σημαντικότητα και η συμβολή της κουλτούρας σε έναν εκπαιδευτικό οργανισμό;

Πώς αξιολογούν οι εκπαιδευτικοί τη σχολική κουλτούρα στο σχολικό οργανισμό που υπηρετούν;

Ποιοι είναι οι παράγοντες που διαμορφώνουν τη σχολική κουλτούρα;

Πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος του διευθυντή και του εκπαιδευτικού στη διαμόρφωση της σχολικής κουλτούρας;

Μέθοδος - εργαλεία

- Για τους σκοπούς της παρούσας εργασίας, επιλέχθηκε η ποσοτική έρευνα
 - Η ποσοτική έρευνα σχετίζεται με την μέτρηση των απόψεων, των αντιλήψεων και της συμπεριφοράς των ατόμων, είτε μέσω της παρατήρησης και του πειραματισμού, είτε μέσω των άμεσων ερωτήσεων στα υποκείμενα της έρευνας
- Το ερωτηματολόγιο που κατασκευάστηκε είναι δομημένο & περιέχει ερωτήσεις κλειστού και ανοικτού τύπου.
- Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από συνολικά 15 ερωτήσεις και είναι δομημένο σε 2 ενότητες.
 - Η 1^η ενότητα αποτελείται από δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων (ερωτήσεις 1 - 5).
 - Η 2^η ενότητα αποτελείται από ερωτήσεις σχετικά με την κουλτούρα του σχολικού οργανισμού στον οποίο εργάζονται οι ερωτηθέντες.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΣΥΖΗΤΗΣΗ (1)

Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από 20 άτομα. Το 55% (11 άτομα) είναι γυναίκες και το 45% είναι άντρες.

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (35%) είναι 31-40 ετών

Το 45% είναι ΠΕ05-07, το 25% είναι ΠΕ02, το 15% είναι ΠΕ03, το 10% είναι ΠΕ04 και το 5% είναι ΠΕ01.

Το 65% των ερωτηθέντων είναι από σχολεία του Νομού Αττικής και το υπόλοιπο 35% από σχολεία του Νομού Φλώρινας.

Τα στοιχεία που επηρεάζουν την ταυτότητα ενός σχολείου : κτιριακές εγκαταστάσεις, τεχνικός εξοπλισμός, εργαστήρια υπολογιστών, εργαστήρια χημείας και φυσικής για πειράματα, οι απόψεις του διευθυντή.

Η πλειοψηφία φάνηκε ικανοποιημένη από τις σχέσεις εκπαιδευτικών και εκπαιδευτικών-διευθυντή, από την νοοτροπία και την κουλτούρα του διευθυντή.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΣΥΖΗΤΗΣΗ (2)

Παράγοντες που είναι σημαντικοί στη διαμόρφωση της κουλτούρας, τα αποτελέσματα κατέδειξαν ότι είναι σημαντικό σε πολύ μεγάλο βαθμό

η διαχείριση
ανθρώπινου
δυναμικού

η επιθυμία
για βελτίωση
της σχολικής
μονάδας

οι
ικανότητες
του
διευθυντή

η
καθαριότητα
της σχολικής
μονάδας

οι
φιλοδοξίες
του
διευθυντή

οι
φιλοδοξίες
των
εκπαιδευτικ
ών

η σχέση των
εκπαιδευτικ
ών μεταξύ
τους

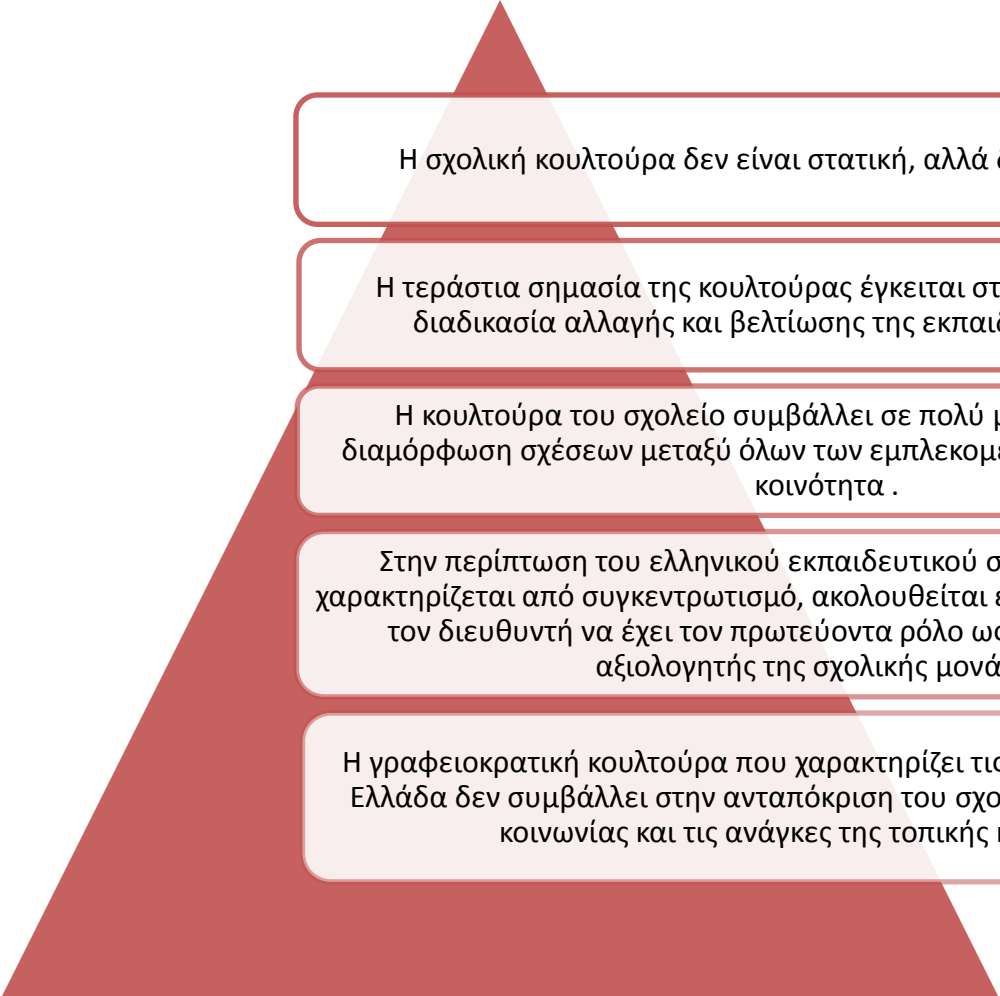
η σχέση των
εκπαιδευτικ
ών με τον
διευθυντ

το κλίμα στο
χώρο του
σχολείου

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

- Όλοι οι ερωτηθέντες γνωρίζουν την έννοια της σχολικής κουλτούρας και είναι γνώστες των στοιχείων που τη συνθέτουν και τη διαμορφώνουν
- Οι ερωτηθέντες αναγνωρίζουν τόσο την εξωτερική διάσταση της κουλτούρας όσο και την εσωτερική διάσταση σύμφωνα με τον Ρες (2005).
- Τόσο ο ρόλος του διευθυντή-ηγέτη όσο και ο ρόλος των εκπαιδευτικών διαδραματίζουν εξαιρετικά σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της σχολικής κουλτούρας.
- Οι παράγοντες εκείνοι που αναφέρθηκαν από τους ερωτηθέντες ότι συμβάλλουν στη διαμόρφωση της σχολικής κουλτούρας:
 - η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού
 - οι σχέσεις εκπαιδευτικών και εκπαιδευτικών-διευθυντή,
 - το κλίμα στο χώρο του σχολείου

ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Η σχολική κουλτούρα δεν είναι στατική, αλλά δυναμικής φύσεως.

Η τεράστια σημασία της κουλτούρας έγκειται στο ότι σχετίζεται με τη διαδικασία αλλαγής και βελτίωσης της εκπαιδευτικής μονάδας.

Η κουλτούρα του σχολείου συμβάλλει σε πολύ μεγάλο βαθμό με τη διαμόρφωση σχέσεων μεταξύ όλων των εμπλεκομένων στην εκπαιδευτική κοινότητα .

Στην περίπτωση του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, το οποίο χαρακτηρίζεται από συγκεντρωτισμό, ακολουθείται ένα ιεραρχικό μοντέλο, με τον διευθυντή να έχει τον πρωτεύοντα ρόλο ως ηγέτης αλλά και ως αξιολογητής της σχολικής μονάδας.

Η γραφειοκρατική κουλτούρα που χαρακτηρίζει τις σχολικές μονάδες στην Ελλάδα δεν συμβάλλει στην ανταπόκριση του σχολείου στις επιταγές της κοινωνίας και τις ανάγκες της τοπικής κοινότητας .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Θεριανός, Κ. (2006). Κουλτούρα του σχολείου και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών: ζητήματα ενός πρακτικού και υπαρκτού προβληματισμού. Περιλήψεις εισηγήσεων στο σεμινάριο «Βελτίωση της μάθησης στο σχολείο: Διεύθυνση, συνεργασία, μεθόδευση», Αθήνα, 19-20 Μαΐου, 2006. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/2447/731.pdf>
- Θεριανός, Κ. (2005). Διευθυντής, κλίμα και κουλτούρα του συλλόγου διδασκόντων. Διαχείριση συγκρούσεων. Ποιότητα διδακτικών πρακτικών. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα dide-dytik.att.sch.gr
- Κιούση, Σ., Κοντάκος, Α. (2006). Σχολική Κουλτούρα και Νομοθετικό Πλαίσιο του Ελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος. Πρακτικά Συνεδρίου του 5^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Ελληνικής Παιδαγωγικής και Εκπαιδευτικής Έρευνας. Θεσσαλονίκη: Παιδαγωγική Εταιρεία Ελλάδος
- Κονταξή, Μ. (2008). Η φιλοσοφία της εκπαιδευτικής ηγεσίας και η επίδραση του ηγέτη στην κουλτούρα του σχολείου. *Δελτίο ΚΟΕΔ*, Τεύχος 22, σελ. 7-8
- Κυθραιώτης, Α., Δημητρίου, Δ., Αντωνίου, Π. (2010). Η ανάπτυξη της κουλτούρας και του κλίματος του σχολείου. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα http://www.moec.gov.cy/dde/anaptyxi_veltiosi_scholeiou/tomeis_drasis/klima_koultoura/anaptyxi_koultouras_klimatos.pdf
- Κυθραιώτης, Α., Πασιαρδής, Π. (2006). Η επίδραση του ηγετικού στυλ και της κουλτούρας στις επιδόσεις των μαθητών των δημοτικών σχολείων της Κύπρου. 9^ο Συνέδριο Παιδαγωγικής Εταιρείας Κύπρου. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα http://www.pek.org.cy/Proceedings_2006/3.%20Kefalaio%203%20Ekpaideftiki%20apotelesmatikotita/3.1.%20A.%20Kythreotis%20&%20P.%20Pasiardis.pdf
- Πασιαρδή, Γ. (2008). Σχολική κουλτούρα: Έννοια, βελτίωση και αλλαγή. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα http://www.pee.gr/wp-content/uploads/praktika_synedriou_files/pr_syn/s_nay/c/2/georgia_pasiardi.htm
- Πασιαρδής, Π., Σαββίδης, Β. (2008). Η επιτυχημένη σχολική ηγεσία σε σχολεία της υπαίθρου: Η περίπτωση της Κύπρου. *Δελτίο ΚΟΕΔ*, Τεύχος 22, σελ. 9-11
- Ρες, Γ. (2005). «Σχολική κουλτούρα» και εκπαιδευτικός οργανισμός. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα http://www.cpe.gr/periodiko/RES_2.pdf
- Τσάφος, Β. (2006). Ανάπτυξη συνεργατικής κουλτούρας. Περιλήψεις εισηγήσεων στο σεμινάριο «Βελτίωση της μάθησης στο σχολείο: Διεύθυνση, συνεργασία, μεθόδευση», Αθήνα, 19-20 Μαΐου, 2006. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/2447/731.pdf>
- Χριστοφίδου, Ε. (2011). Κουλτούρα και κλίμα. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα http://www.moec.gov.cy/dde/anaptyxi_veltiosi_scholeiou/tomeis_drasis/klima_koultoura/koultoura_kai_klima.pdf

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!

